

[Udenrigsministeren.]

regeringen naturligvis fuldt og helt kan tilslutte sig forslaget's målsætning, nemlig en styrkelse af de internationale bestræbelser for fred og sikkerhed. Vi ser også både med sympati og forståelse på en række af de tanker og betragtninger, der ligger bag forslaget, både for så vidt angår behovet for en yderligere indsats til fredelig løsning af internationale konflikter og behovet for nye og også nye utraditionelle initiativer inden for forskningen af de dybereliggende årsager til internationale spændinger og konflikter. Det er altså med en meget positiv indstilling som baggrund, at regeringen vurderer det forslag, der her er fremsat.

Som det fremgår af forslaget er det tanken, at en del af fondets midler skal anvendes til finansiering af et internationalt råd til forskning af og information om konflikter. Forslagsstillerne peger på, at det for opretholdelsen af verdensfreden er af afgørende betydning, at staterne ikke handler i uvidenhed, men at de og i øvrigt hele verdensopinionen er nøje informeret om kendsgerningerne i konfliktsituationer. Derfor foreslår man så oprettelsen af et internationalt uafhængigt ikke-statsligt råd, som ved hjælp af specialister kan klarlægge kendsgerningerne i sådanne situationer og gennemføre undersøgelser af høj kvalitet og med en høj grad af objektivitet. Undersøgelsesresultat skal være til rådighed for alle stater, for interesserede internationale organisationer og for den offentlige mening over hele verden og bidrage til, at beslutninger træffes på et sagligt rigtigt grundlag. Jeg tror, dette er en rigtig fremstilling af det, der er kernen i forslaget.

Jeg skal ikke nægte, at der kan være internationale konflikter, der ville have udviklet sig anderledes, såfremt de berørte stater havde rådet over et mere korrekt informationsmateriale, men jeg kan ikke lade være at spørge, om det egentlig i almindelighed har været uvidenhed om objektive kendsgerninger og faktiske forhold, der har præget konfliktsituationerne i årene siden den anden verdenskrig. Jeg tror snarere, at de forekommende fejlvurderinger har beroet på et mangelfuldt kendskab til de subjektive forhold, nemlig først og fremmest modpartens politiske hensigter og interesser. Talende eksempler kan findes i den kolde krigs kon-

frontation mellem USA og Sovjetunionen og også f. eks. i udviklingen i Mellemøsten og senest måske i situationen på det indiske subkontinent. Jeg må derfor stille mig lidt tvivlende over for formodningen om, at selv nok så objektiv klarlægning af kendsgerningerne i en given udvikling skulle have den helt afgørende indflydelse på parterne.

Jeg vil også godt her ved første behandling pege på nogle praktiske vanskeligheder, som et internationalt forskningsarbejde af denne art vil komme ud for. Som udviklingen har vist, og det påpeges jo også i bemærkningerne til forslaget, har FN's forsøg på at udføre, hvad vi kan kalde en fact-finding-virksomhed i konflikttruede eller konflikt-ramte områder, mødt talrige vanskeligheder.

Man kan nok på denne baggrund spørge, om det med rimelighed kan forventes, at disse opgaver skulle være lettere at løse for et uafhængigt internationalt råd af specialister. En lang række stater — det må vi vel desværre befrygte — vil have deres grænser lukkede for en virksomhed af denne art og betragte et sådant initiativ som stridende mod deres interesser. Jeg tror derfor, vi må forudse, at det kan blive vanskeligt at opnå den nødvendige globale anerkendelse af et sådant råd, og det er jo den, vi skal frem til, hvis det skal have værdi. Det vil sikkert heller ikke i alle tilfælde blive nemt at finde medlemmer til rådet, der er ubundne af deres regeringer. Jeg tror, det er spørgsmål af denne art, som vi med stort udbytte kan drøfte i det udvalg, som jeg går ud fra folketinget henviser forslaget til.

I et sådant udvalg kunne man måske også nærmere overveje, om man måske, som professor Erling Bjøl er inde på det i en mindretalsudtalelse i den betænkning, der kom i fjor, burde foretage en mere detaljeret undersøgelse af, hvilke af opgaverne for et sådant internationalt råd der kunne løses inden for rammerne af allerede eksisterende organer. I denne sammenhæng kunne det også være nærliggende at undersøge mulighederne for en eventuel indsats på fælles nordisk basis. Jeg kan her henvise til, at den svenske regering for nogle år siden oprettede et internationalt fredsforskningsinstitut, SIPRI, der hidtil særlig har beskæftiget sig med problemerne omkring nedrustning og våbenkontrol.